

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 891/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. decembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], t. č. v [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 160/2005 a jeho rozsudkom z 5. augusta 2015 a postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 171/2015 a jeho uznesením z 18. augusta 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], t. č. v [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 160/2005 a jeho rozsudkom z 5. augusta 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 171/2015 a jeho uznesením z 18. augusta 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol trestne stíhaný v dvoch trestných konaniach. V trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi pre spáchanie trestného činu krádeže podľa § 247 ods. 2 a 5 zákona č. 140/1991 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „starý Trestný zákon“), trestného činu poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1 starého Trestného zákona a trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1, 2 a 3 starého Trestného zákona mu bolo vznesené obvinenie uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície Prievidza ČVS: ORP-572/OEK-PD-2004 z 23. septembra 2004 (ďalej len „obvinenie pre trestný čin krádeže a iné“). V tejto trestnej veci bol sťažovateľ stíhaný väzobne na základe uznesenia sudcu pre prípravné konanie okresného súdu sp. zn. Tp 65/04 z 26. septembra 2004; väzobne bol stíhaný v období od 23. septembra 2004 do 29. júna 2007. Druhé trestné konanie proti sťažovateľovi bolo vedené pre spáchanie trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1 a 2 písm. b) starého Trestného zákona bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície Prievidza ČVS: ORP-498/OVK-PD-2004 z 11. novembra 2004 (ďalej len „obvinenie pre trestný čin lúpeže“).

V trestnej veci týkajúcej sa obvinenia pre trestný čin krádeže a iné Okresná prokuratúra Prievidza (ďalej len „okresná prokuratúra“) podala proti sťažovateľovi obžalobu 13. júla 2005, pričom okresný súd o nej viedol konanie pod sp. zn. 1 T 160/2005. V trestnej veci týkajúcej sa obvinenia pre trestný čin lúpeže okresná prokuratúra podala proti sťažovateľovi obžalobu 10. novembra 2005 a okresný súd o nej konal pod sp. zn.

1 T 274/2005. Okresný súd následne spojil obe trestné veci sťažovateľa na spoločné konanie, ktoré bolo vedené pod sp. zn. 1 T 160/2005.

Uznesením sp. zn. 1 T 160/2015 z 8. marca 2013 okresný súd zastavil trestné stíhanie vedené proti sťažovateľovi podľa § 231 ods. 1 s poukazom na § 223 ods. 2 a § 172 ods. 2 písm. a) zákona č. 141/ 1961 Zb. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „starý Trestný poriadok“) na základe zistenia, že mu bol rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp. zn. 2 T 75/2008 zo 7. októbra 2009 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 23 To 136/2009 z 11. februára 2010 uložený trest odňatia slobody v trvaní 20 rokov s odôvodnením, že *„Po zhodnotení všetkých okolností, s prihliadnutím na nález ústavného súdu zo dňa 28. 11. 2012 o tzv. asperačnej zásade, berúc do úvahy odstup času odvtedy čo skutky uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia boli spáchané, podľa názoru súdu vzhľadom na dĺžku trestov, ktoré boli právoplatne uložené obž. [REDAKOVANÉ], obž. [REDAKOVANÉ] obž. [REDAKOVANÉ], je možné trestné stíhanie voči uvedeným páchatelom, za uvedené trestné činy zastaviť, keďže tresty ku ktorým trestné stíhanie môže v prípade týchto páchatelov viesť, je celkom bez významu popri trestoch, ktoré im už boli pre iné trestné činy uložené.“*

Proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 T 160/2015 z 8. marca 2013 o zastavení konania podal sťažovateľ (ako aj ďalší obžalovaný, pozn.) sťažnosť. Krajský súd uznesením sp. zn. 2 To 97/2014 z 24. februára 2015 sťažnosť sťažovateľa, ako aj ďalšieho obžalovaného zamietol s odôvodnením, že boli podané neoprávnenými osobami. Zároveň krajský súd sťažovateľa poučil, že je oprávnený urobiť vyhlásenie v zmysle § 172 ods. 5 Trestného poriadku, t. j. že na prerokovaní veci trvá, keďže okresným súdom takéto poučenie dané nebolo. Sťažovateľ v zmysle poučenia daného mu krajským súdom urobil v zákonnej lehote vyhlásenie, že na prerokovaní trestnej veci trvá.

V dôsledku vyhlásenia sťažovateľa, že na prerokovaní svojej trestnej veci trvá, okresný súd nariadil hlavné pojednávanie, na ktorom vykonal potrebné dokazovanie a následne napadnutým rozsudkom sp. zn. 1 T 160/2005 z 5. augusta 2015 uznal sťažovateľa (ako aj ďalších obžalovaných, pozn.) vinným z pokračovacieho trestného činu

krádeže formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2, § 247 ods. 2 písm. a) a ods. 5 písm. c) starého Trestného zákona sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 starého Trestného zákona, pokračovacieho trestného činu poškodzovania cudzej veci formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 a § 257 ods. 1 starého Trestného zákona, pokračovacieho trestného činu porušovania domovej slobody formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 a § 238 ods. 1 a 3 starého Trestného zákona a pokračovacieho trestného činu lúpeže formou pomoci podľa § 10 ods. 1 písm. c) a § 234 ods. 1 a 2 písm. b) starého Trestného zákona. Podľa § 227 starého Trestného poriadku okresný súd označeným rozsudkom neuložil sťažovateľovi ani ďalším obžalovaným tresty a zaviazal ich nahradiť poškodeným škodu spôsobenú im spáchanými trestnými činmi.

V napadnutom rozsudku okresného súdu sa vo vzťahu k výrokom o náhrade škody poškodeným uvádza:

„Vzhľadom na ustanovenie § 227 Trestného poriadku účinného do 31. 12. 2005, podľa ktorého, ak bolo trestné stíhanie zastavené v dôsledku premlčania alebo niektorého z dôvodov uvedených v § 172 ods. 2 a v konaní sa pokračovalo len preto, že obžalovaný na prejednaní veci trvá (§ 11 ods. 2, § 172 ods. 5), súd, ak nezistí žiadny iný dôvod na oslobodenie obžalovaného, vysloví vinu, no trest neuloží; súd uznal obžalovaných [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] za vinných, ale tresty im neuložil. Rozhodol tak, pretože uznesením Okresného súdu Prievidza číslo 1 T 160/2005 zo dňa 08. 03. 2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť vo vzťahu ku všetkým trom obžalovaným dňa 03. 04. 2013 bolo trestné stíhanie obžalovaných zastavené a v trestnom stíhaní obžalovaných sa pokračovalo len preto, že obžalovaní trvali na prejednaní veci. Keďže súd nezistil žiadny iný dôvod na oslobodenie, obžalovaných spod obžaloby, vyslovil vinu obžalovaných, ale neuložil im trest. Súd zároveň rozhodol o povinnosti obžalovaných, v rámci adhézneho konania uhradiť poškodeným spôsobenú škodu v prípade, že jednotliví poškodení v konaní riadne škodu uplatnili a v prípade, že škodu požadovali. Súd zaviazal jednotlivých obžalovaných k náhrade škody podľa účasti jednotlivých obžalovaných na trestnej činnosti, pričom škodu prepočítal zo slovenských korún na eurá. Súd zohľadnil pri zaviazaní k náhrade škody skutočnosť, že časť odcudzených vecí bola ešte v prípravnom konaní poškodeným vrátená. V prípade, že škoda nebola poškodenými jednoznačne vyčíslená a spôsobom predpísaným

v zákone uplatnená, boli poškodení s nárokom na náhradu škody odkázaní na občiansko-súdne konanie.“

Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 1 T 160/2005 z 5. augusta 2015 podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom okrem iného namietal, že bol zaviazaný nahradiť poškodeným škodu, a v tejto súvislosti vzniesol aj námietku premlčania nároku poškodených na náhradu škody. Krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 2 To 171/2015 z 18. augusta 2016 odvolanie sťažovateľa, ako aj odvolanie obžalovaného [REDAKOVANÉ] zamietol ako nedôvodné.

V napadnutom uznesení krajského súdu sa okrem iného uvádza:

„... Na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu svoje odvolanie prostredníctvom obhajcu modifikoval v tom smere, že smeruje len proti výroku napadnutého rozsudku, ktorým mu súd prvého stupňa podľa § 227 Tr. por. neuložil trest, pretože takéto rozhodnutie je v rozpore s ustanovením § 37 Tr. zák. o súhrnnom treste a keďže okresný súd tým rozhodol v jeho neprospech, na podklade takéhoto rozsudku okresného súdu by mu mohla byť započítaná väzba, ktorú v tomto konaní vykonával v dĺžke 34 mesiacov. Navrhol preto, aby po zrušení napadnutého rozsudku v naznačenom smere bolo u neho podľa § 37 Tr. zák. upustené od uloženia súhrnného trestu.

... Odvolací súd dospel nielen k rovnakým skutkovým zisteniam, ale aj k úplne totožným právnym záverom ako okresný súd a rovnako si v celom rozsahu osvojil tiež dôvody a úvahy, ktorými ten rozviedol a vysvetlil svoje zistenia a právne závery... krajský súd preto v podrobnostiach len poukazuje na príslušnú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku.

... So zreteľom na uvedené skutočnosti, keďže krajský súd nezistil pochybenie okresného súdu ani vo výrokoch o náhrade škody, pretože tieto majú svoje opodstatnenie v ustanovení § 228 ods. 1 a § 229 ods. 1 Tr. por., krajský súd dospel k záveru, že okresný súd rozhodol na základe náležite zisteného skutkového stavu veci a v súlade so zákonom...“

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že trestné konanie v jeho veci bolo začaté 11. novembra 2004 a právoplatne bolo skončené až napadnutým uznesením krajského súdu,

t. j. celková dĺžka trestného konania vedeného proti nemu predstavovala takmer 12 rokov, „čím bol súdmi spôsobený extrémny prieťah v konaní“.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote sťažovateľ poukazuje na to, že jeho trestná vec vedená Okresným súdom Trenčín pod sp. zn. 2 T 75/2003 bola právoplatne skončená uznesením krajského súdu z 11. februára 2010, a „Teda ešte aj po skončení veci 2 T/75/2003 dňa 11. 2. 2010 Okresný súd Prievidza vydal prvé meritórne rozhodnutie – uznesenie o zastavení trestného stíhania až dňa 8. 3. 2013, t. j. po viac ako troch rokoch.

... Napriek tomu, že okresný súd spôsobil extrémny prieťah v konaní, tento nevyužil možnosť nepeňažnej kompenzácie neprimeranej dĺžky konania a neuložil sťažovateľovi súhrnný trest upustenie od uloženia súhrnného trestu, čím by bolo možné započítať vykonanú väzbu 33 mesiacov do výkonu trestu odňatia slobody uloženého sťažovateľovi rozsudkom Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 2 T/75/2008.

... Extrémne dlhým trestným konaním trpel sťažovateľ všeobecnými pocitmi frustrácie, neistoty, nespravodlivosti, a to po dobu 12-tich rokov, počas ktorých bol sťažovateľ ohrozený možnosťou uloženia vyššieho súhrnného trestu za použitia asperačnej zásady, pričom doba strávená vo väzbe (33 mesiacov) ostala nevyriešená, čo tiež spôsobilo a spôsobuje u sťažovateľa úzkosť a nepríjemnosť a dlho trvajúcu neistotu. Všetky uvedené skutočnosti tak odôvodňujú priznanie finančného zadošťačenia... v sume 20.000,- €.“.

K porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru malo podľa sťažovateľa dôjsť tým, že v jeho trestnej veci konajúce všeobecné súdy rozhodli napadnutými rozhodnutiami o jeho povinnosti nahradiť poškodeným škodu napriek tomu, že vzniesol námietku premlčania nároku na náhradu škody tvrdiac, že subjektívna premlčacia doba začala poškodeným opäť plynúť 9. marca 2013 po tom, keď okresný súd uznesením z 8. marca 2013 zastavil trestné stíhanie vedené voči nemu ako neúčelné. Nárok poškodených bol podľa názoru sťažovateľa premlčaný 9. marca 2015. Sťažovateľ v tejto súvislosti argumentuje, že ak krajský súd neprihliadol na jeho v odvolacom konaní vznesenú námietku premlčania nárokov

poškodených na náhradu škody, tak treba napadnuté uznesenie odvolacieho súdu považovať za arbitrárne; a ďalej tvrdí, že námietku premlčania možno vzniesť kedykoľvek, a to aj v odvolacom konaní.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné práva [redacted] na súdnu a inú právnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, a základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom a rozhodnutím Okresného súdu v Prievidzi v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T/160/2005 a postupom a rozhodnutím Krajského súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To/171/2015 porušené boli.

Rozhodnutie Krajského súdu Trenčín zo dňa 18. 8. 2016, sp. zn. 2 To/171/2015, sa zrušuje v časti výroku o škode a vec mu vracia na nové konanie a rozhodnutie.

[redacted] sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 20.000,- €..., ktoré je povinný vyplatiť Okresný súd Prievidza do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ zároveň požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov s poukazom na skutočnosť, že jeho majetkové pomery neumožňujú, aby si sám zvolil právneho zástupcu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ namieta, že napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, boli porušené jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 160/2005 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 171/2015

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov, a to najmä vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a obdobne aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (pozri napr. IV. ÚS 221/04, II. ÚS 20/05,

III. ÚS 103/07, III. ÚS 139/07, III. ÚS 263/2013, II. ÚS 429/2014). Vzhľadom na takto vymedzený účel označených práv ústavný súd podľa svojej ustálenej judikatúry (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02, III. ÚS 109/03) poskytuje ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia ústavnej ochrany porušovanie týchto práv označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom a krajským súdom) ešte trvalo, resp. mohlo trvať. Ak v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už nedochádza k ich porušovaniu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmieta ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Zo sťažnosti, ako aj zistení ústavného súdu vyplýva, že napadnuté konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 1 T 160/2005 začalo podaním obžaloby ešte v roku 2005 (júl, resp. november 2005), pričom ku konečnému rozhodnutiu vo veci došlo na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu konanom 18. augusta 2016, na ktorom krajský súd vyhlásil napadnuté uznesenie. Z uvedeného zároveň vyplýva, že napadnuté konanie okresného súdu, ako aj napadnuté konanie krajského súdu bolo právoplatne skončené 18. augusta 2016, keďže týmto dňom nadobudol právoplatnosť tak napadnutý rozsudok okresného súdu, ako aj napadnuté uznesenie krajského súdu.

Uvedené skutočnosti by už samy osebe mohli zakladať dôvod na odmietnutie tejto časti sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej o to viac, že sťažovateľ bol prítomný na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu, na ktorom bolo vyhlásené napadnuté uznesenie, t. j. výsledok trestného konania bol sťažovateľovi známy už vyhlásením napadnutého uznesenia krajského súdu, ku ktorému došlo 18. augusta 2016, čím bola odstránená aj jeho právna neistota a zároveň bol tiež naplnený účel ochrany jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Zohľadňujúc, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (17. október 2016) sťažovateľovi ešte nebolo doručené napadnuté uznesenie krajského súdu, ústavný súd

považoval za vhodné poukázať aj na ďalší dôvod odmietnutia tejto časti sťažnosti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti, ktorý možno vyvodiť z konkrétnych okolností priebehu napadnutého konania okresného súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoj už viackrát vyslovený právny názor, podľa ktorého za dôvod odmietnutia sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej možno považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer (obdobne IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09); uvedený právny názor je nepochybne aplikovateľný aj na vec sťažovateľa.

Z hľadiska konkrétnych okolností namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach, ústavný súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp. zn. 2 T 75/2008 zo 7. októbra 2009, ktorý nadobudol právoplatnosť v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 23 To 136/2009 z 11. februára 2010, bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody v trvaní 20 rokov. V dôsledku tejto skutočnosti okresný súd uznesením súdu sp. zn. 1 T 160/2005 z 8. marca 2013 zastavil trestné stíhanie vedené proti sťažovateľovi podľa § 231 ods. 1 s poukazom na § 223 ods. 2 a § 172 ods. 2 písm. a) starého Trestného poriadku, pričom k jeho pokračovaniu došlo len v dôsledku vyhlásenia sťažovateľa, že na prerokovaní svojej trestnej veci trvá. V tejto súvislosti z hľadiska ujmy reálnej hroziacej sťažovateľovi v dôsledku pokračovania napadnutého konania ústavný súd považuje za žiaduce poukázať na § 227 Trestného poriadku, podľa ktorého ak bolo trestné stíhanie zastavené v dôsledku premlčania alebo niektorého z dôvodov uvedených v § 172 ods. 2 a v konaní sa pokračovalo len preto, že obžalovaný na prejednaní veci trvá (§ 11 ods. 2, § 172 ods. 5), súd, ak nezistí žiadny iný dôvod na oslobodenie obžalovaného, vysloví síce vinu, no trest neuloží.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 1 T 160/2005 a krajským súdom pod sp. zn. 2 To 171/2015 bolo v podstate už od zastavenia trestného stíhania uznesením okresného súdu sp. zn. 1 T 160/2005 z 8. marca 2013 (vzhľadom na dôvod zastavenia) zrejmé, že sťažovateľovi (pokiaľ by nebol oslobodený

spod obžaloby) trest uložený nebude. Vyplýva to priamo z právnej úpravy, ktorou sa trestné konanie riadilo, teda k nastoleniu právnej istoty vo vzťahu k trestu sťažovateľa už došlo zákonom predvídaným spôsobom bez potreby, aby bola nastolená ďalším rozhodnutím všeobecného súdu.

Z konkrétnych okolností posudzovanej veci teda vyplýva, že sťažovateľovi bola už od 11. februára 2010, keď nadobudol v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu právoplatnosť odsudzujúci rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 2 T 75/2008 zo 7. októbra 2009, známa skutočnosť, že jeho osobná sloboda bude obmedzená právoplatne uloženým trestom odňatia slobody v trvaní 20 rokov, pričom ďalší priebeh napadnutého konania takto uložený trest odňatia slobody už nijako nemôže ovplyvniť. Za týchto okolností prípadnými pochybeniami (nečinnosťou, resp. neefektívnou činnosťou) okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach sťažovateľovi už reálne nehrozila taká ujma, ktorá by odôvodňovala záver ústavného súdu o porušení jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (v časti týkajúcej sa prejedania záležitosti v primeranej lehote).

Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 160/2005 a jeho rozsudkom z 5. augusta 2015

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s rozhodovaním okresného súdu (a následne krajského súdu) o nároku poškodených na náhradu škody.

V súvislosti s touto časťou sťažnosti ústavný súd poukazuje na už citovaný čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd ústava rozdeľuje medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu, ako aj postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, mohol sťažovateľ podať odvolanie (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.3 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 171/2015 a jeho uznesením z 18. augusta 2016

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn.

2 To 171/2015 a jeho uznesením z 18. augusta 2016 ústavný súd v prvom rade uvádza, že nemá dôvod spochybňovať tvrdenie sťažovateľa, že v odvolacom konaní vzniesol námietku premlčania nároku poškodených na priznanie škody, keďže bola súčasťou ním podaného odvolania proti napadnutému rozsudku okresného súdu.

Zároveň však ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ v rámci verejného zasadnutia krajského súdu ako odvolacieho súdu relevantným spôsobom modifikoval svoje pôvodne podané odvolanie, ktoré podal proti všetkým výrokom odsudzujúceho rozsudku, keď uviedol, že „... smeruje len proti výroku napadnutého rozsudku, ktorým mu súd prvého stupňa podľa § 227 Tr. por. neuložil trest, pretože takéto rozhodnutie je v rozpore s ustanovením § 37 Tr. zák. o súhrnnom treste a keďže okresný súd tým rozhodol v jeho neprospech, na podklade takéhoto rozsudku okresného súdu by mu mohla byť započítaná väzba, ktorú v tomto konaní vykonával v dĺžke 34 mesiacov. Navrhol preto, aby po zrušení napadnutého rozsudku v naznačenom smere bolo u neho podľa § 37 Tr. zák. upustené od uloženia súhrnného trestu.“.

Sťažovateľ teda v rámci odvolacieho konania už netrval na tej časti svojho odvolania, ktorou namietal výrok okresného súdu týkajúci sa uloženia povinnosti nahradiť škodu poškodeným. Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že z rozhodnutia odvolacieho súdu zjavne vyplýva, že preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu ako celok, t. j. aj v časti týkajúcej sa jeho výroku o náhrade škody.

Z pohľadu námietok, ktoré sťažovateľ uplatňuje vo svojej sťažnosti adresovanej ústavnému súdu, je ale podstatné, že v konaní pred všeobecnými súdmi nevyužil právny prostriedok na ochranu svojich práv, ktorý mu zákon účinne poskytuje, keďže sa v priebehu odvolacieho konania tohto právneho prostriedku relevantným spôsobom vzdal. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti bez potreby vecne preskúmavať obsah námietok sťažovateľa odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec tohto záveru ústavný súd poznamenáva, že tvrdenie sťažovateľa o premlčaní nároku poškodených neobstojí, keďže v trestnom stíhaní začatom v roku 2004, v ktorom si poškodení uplatnili nárok na náhradu škody, sa riadne pokračovalo a bolo právoplatne skončené vyhlásením napadnutého uznesenia krajského súdu z 18. augusta 2016. Uznesenie okresného súdu z 8. marca 2013, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie sťažovateľa, na tomto závere nič nemení, keďže v dôsledku vyhlásenia sťažovateľa, že na prerokovaní svojej trestnej veci trvá, trestné konanie riadne pokračovalo až do 19. augusta 2016. Námietka sťažovateľa o premlčaní nároku poškodených na náhradu škody je teda podľa názoru ústavného súdu aj zjavne neopodstatnená.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku už bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2016